

Altijd de **angst** voor een nieuwe schok

In februari bracht de Giro 555-actie voor de aardbevingslachtoffers in Turkije en Syrië bijna 125 miljoen euro op. Jeroen Pauw kijkt hoe dat geld gebruikt wordt. 'Veel mensen durven nog niet thuis te slapen.'

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: NOS, ANP

Dat wordt er weer één”, zei Jeroen Pauw in zichzelf toen hij op dinsdagochtend 7 februari het nieuws hoorde. Die nacht was de Turks-Syrische grensregio getroffen door een zware aardbeving, gevreesd werd voor honderden doden. “Ik dacht: er komt nu vast weer een nationaal televisieprogramma waarin de samenwerkende hulporganisaties geld inzamelen”, zegt hij. “Ik heb er meerdere gepresenteerd, de eerste eind jaren negentig, toen ik nog bij RTL werkte. Ook dat was voor Turkije.” Er bleken geen honderden, maar tienduizenden doden te zijn; alleen al in Turkije vijftigduizend – het werd de dodelijkste ramp in de geschiedenis van het land. De schade liep in de miljarden. Vanuit de hele wereld stroomde de hulp toe. De door Pauw voorspelde nationale Giro 555-actie leverde bijna 125 miljoen euro op. “Zo’n actie wordt niet bij elke ramp gehouden, maar nu was een gebied getroffen waar veel Nederlandse Turken vandaan komen. Op televisie waren vreselijke beelden te zien en hoorden we verhalen in het Nederlands. We konden ons ermee identificeren en er was op dat moment niet al te veel andere ellende in de wereld. Zo cynisch is het gewoon.”



Met een nieuwe koude winter voor de deur wilde Pauw ter plekke bekijken hoe dat hulpgeld besteed is. “De afgelopen twintig jaar was ik vaker in rampgebieden waarvoor geld was ingezameld, zoals Haïti in 2010. Ik was ook in oorlogsgebieden, zoals Oekraïne vorig jaar. Elke keer raakt het me weer. Er is zo veel leed.” Voor Pauw in Turkije verbleef hij met een cameraploeg dertien dagen in de zwaar getroffen gebieden in en rond Antakya, Gaziantep en het grensgebied met Syrië, waar hij sprak met bewoners en vertegenwoordigers van hulporganisaties. “Het bleek een schitterend gebied met enorm gastvrije mensen. We troffen een groot gezin dat nog altijd in een auto sliep. Uit die auto haalden ze een grote jerrycan met water en bekertjes tevoorschijn om ons iets aan te kunnen bieden.

Dat gebeurde overal. Want ja: wij waren te gast. Een overweldigende warmte. Maar zoals altijd gaan wij weer weg, dat vind ik het pijnlijkste. Wij hebben een ander leven, al verschilde dat voor die ramp niet zo veel met het hunne. Ze hebben dezelfde televisie, dragen dezelfde kleding, bellen met dezelfde telefoon. Wij hebben geluk gehad, zij niet.”

Winkeltjes

Het hulpgeld wordt in ieder geval goed besteed, zag hij. “Niet dat alles weer is opgebouwd, maar zeker gezien de uitgestrektheid van het gebied is al veel opgeruimd. Na de eerste noodhulp, zoals tenten en slaapzakken, is nu de tweede hulp gaande. Overal staan kampen met verplaatsbare wooncabines

‘Ik hoop dat degenen die destijds geld gaven toch kijken’

waar hele gezinnen in leven. Sommige cabines dienen als winkeltjes, zodat mensen weer eigen inkomsten hebben. Ze zullen daar waarschijnlijk nog jaren verblijven voor hun woningen zijn herbouwd.”

Het viel hem op dat veel mensen nog in angst leven. “Het gebied ligt op een breuklijn en er zijn nog altijd naschokken. Hoewel hun huizen in orde zijn, durven veel mensen er niet in te slapen. Ze koken en eten binnen, maar overnachten in tenten. Ik vroeg: ‘Waarom blijven jullie hier dan wonen?’ Maar dit stukje grond is alles wat ze hebben.” Tijdens zijn aanwezigheid vierde Turkije haar honderdjarig bestaan als republiek. “In het bijna weggevaagde Antakya probeerde men toch iets van een herdenking te houden. Op een nog redelijk stuk weg zwaaiden mensen met vlaggetjes, luisterden naar toespraken en hielden een parade. Die saamhorigheid was indrukwekkend om te zien.” Sinds februari waren er talloze nieuwe natuurrampen, zoals in Marokko en Libië. Nu woedt er oorlog in Gaza. “Ik kan me voorstellen dat veel mensen denken als we dit uitzenden: nog meer ellende? Is er niets vrolijks op het andere net? Maar ik hoop dat degenen die destijds geld gaven toch kijken om te zien hoe het er daar nu voor staat. Toen ik de ochtend na de reis thuis wakker werd – en nu klink ik als Mark Rutte – realiseerde ik me eens te meer in wat voor een fantastisch land wij leven. Ik vind dat we daar in Nederland wat vaker bij mogen stilstaan.”

[PAUW IN TURKIJE | MAANDAG | NPO 1 NOS | 21.25]

